

21.03.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**21 Mart 2022
Pazartesi**

21.03.2022

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

21 Mart 2022 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

- İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Enerji ve Çevre Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

Çiğ süt tavsiye fiyatı litre başına 5,70 lira olarak belirlendi

Ulusal Süt Konseyi, 1 Nisan 2022 tarihinden itibaren nisan ayı sonuna kadar soğutulmuş çiğ süt tavsiye satış fiyatını litre başına 5,70 lira olarak belirledi.

Konseyin internet sitesinde yer alan açıklamada, geçen yıl 29 Kasım'da, 8 Aralık 2021'den itibaren geçerli olmak üzere, kalite esaslı soğutulmuş çiğ süt tavsiye satış fiyatının, litre başına 4,70 lira olarak belirlendiğı hatırlatıldı.

Çiğ süt üretim maliyetinde yaşanan artış sebebiyle, Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulunun soğutulmuş çiğ süt tavsiye satış fiyatını belirlemek üzere bugün toplandığı belirtilen açıklamada, şunlar kaydedildi:

"Çiğ Sütün Sözleşmeli Usulde Alım Satımına İlişkin Yönetmelikte Değışiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik hükümleri kapsamında Gıda ve Tarımsal  r n Piyasaları İzleme ve Değerdendirme Komitesinin görüşü doğrultusunda, 1 Nisan 2022 tarihinden itibaren nisan ayı sonuna kadar soğutulmuş çiğ süt tavsiye satış fiyatı (çiğ süt destek primi hariç) oy  okluğuyula litre başına 5,70 lira olarak belirlenmiştir. Nisan ayı sonu itibarıyla piyasa şartlarına göre tekrar değerdendirme yapılacaktır."

Soğutulmuş çiğ süt tavsiye satış fiyatında, Çiğ İnek Sütünün Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğı ile belirlenen A sınıfı çiğ sütün dönemine ait protein ve yağ değerdlerinin baz alınacağıının altı çizilen açıklamada, "Baz alınan yağ ve protein oranlarındaki her bir dizyem (0,1'lik değışim) için ± 8 kuruş fark uygulanacaktır." ifadesi de kullanıldı.

116,5 milyon liralık tarımsal destek ödemesi yapılacak

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, 116 milyon 520 bin 334 liralık tarımsal destekleme ödemelerinin bugünden itibaren çiftçilerin hesaplarına aktarılmaya başlanacağını bildirdi.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, Twitter hesabından yaptığı paylaşımda, tarımsal destekleme ödemelerine ilişkin bilgi verdi.

Kirişçi, "116 milyon 520 bin 334 liralık tarımsal destekleme ödemelerini bugün çiftçilerimizin hesaplarına aktarmaya başlıyoruz. Çiftçilerimize, üreticilerimize hayırlı ve bereketli olsun." ifadelerini kullandı.

Hububat, baklagiller ve dane mısır desteği kapsamında 63 milyon 146 bin 94 lira ödeneceğini belirten Kirişçi, alan bazlı verim kaybı desteği kapsamında 22 milyon 47 bin 669 lira, hayvan hastalıkları tazminatı desteği kapsamında 20 milyon 952 bin 504 lira ve kırsal kalkınma desteği kapsamında 10 milyon 374 bin 67 lira ödeme yapılacağını kaydetti.

Ticari kredi büyümesi 20 ayın zirvesinde

Kredilerde son haftalarda çift haneli büyümeler dikkat çekiyor. Mart başına kadar ivme kaybı yaşayan tüketici kredileri yeniden yönünü yukarı çevirirken ticari kredilerde 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış büyüme yüzde 28,72 ile 20 ayın zirvesine çıktı.

Bankacılık sektöründe toplam kredilerin 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış büyüme 11 Mart haftası itibariyle yüzde 28,09 olurken özel bankalar yüzde 31,54 büyümeyle öne çıktı. Tüketici kredileri yüzde 14,53 ile daha düşük oranda artış gösterirken ticari krediler yüzde 28,72 büyüme sağladı. Temmuz 2020 sonrası ticari krediler en hızlı büyümesini göstermeyi başarırken analistler yüksek enflasyon ortamında kredi büyümelerinin de enflasyonun kontrol altına alınmasında risk oluşturduğunu dile getirdi. Analistler şubatta yüzde 54'ü aşan enflasyonun mart itibariyle yüzde 60'ı geçmesini beklerken zirve noktasının ise mayıs-haziranda yüzde 70'lerin üzerinde olmasını bekliyor. Yılsonu tahminleri ise yüzde 48'e kadar geldi.

Pandemiyle birlikte başlayan genişleyici para politikaları Türkiye ekonomisinde de etkili olmuş ve 2020 bahar ve yaz aylarında tüketici kredilerinin 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ikiye katlanan büyümelerinin önderliğinde kredi hacmi artmıştı. Toplam kredi büyümesinde kamu bankaları özellikle pandemi döneminde liderliği elinde tutarken ki yüzde 90'ı aşan 13 haftalık kur etkisinden arındırılmış yıllıklandırılmış büyüme sağlarken özel bankalarda yüzde 20 seviyelerinde artış gözleniyordu. 2021 yazında ise roller değişti. Kamu bankaları kredi büyümesinde tek haneli rakamlara gerilerken özel bankalar çift haneli büyümeler

sağladı. Bu yıl da her ne kadar yüzde 20'nin üzerinde kamu bankaları 13 haftalık yıllıklandırılmış kredi büyümesi sağlasa da özel bankalarda yüzde 30 büyümeler aşıldı.

2020'nin son çeyreğinde sıkı para politikaları ticari kredi büyümesini tek hanelere indirirken 2021'in ilk çeyreğinde gelen Merkez Bankası başkan değişikliği sonrasında ise yeniden ivmelenme yaşanmaya başlamıştı.

Hem hacim arttı, hem faiz geriledi

İvmelenmeye rağmen tek hanelerde kalan ticari kredi büyümesini Merkez Bankası metinlerinde de dikkat çekilirken yeniden faiz indirimi süreçlerinde en önemli etkenlerden biri olarak da gösterildi. Eylül 2021 itibariyle Merkez Bankası'nın başlattığı faiz indirimleri sonrası ticari kredi büyümesi yeniden çift hanelere çıktı. Martın ilk iki haftası ise uzun süredir görülmedik bir hıza ulaştı ticari kredi büyümesi. Merkez Bankası verilerine göre 13 aylık ortalama kur etkisinden arındırılmış olarak 4 Mart haftasında yüzde 28,27 artan ticari krediler 11 Mart haftasında ise yüzde 28,72 büyüdü. Bu 20 ayın en hızlı ticari kredi büyümesine işaret etti.

Ticari kredi hacmi büyürken ticari kredi faizlerinde de düşüş var. Merkez Bankası verilerine göre TL ticari kredi faizleri 11 Mart haftası itibariyle yüzde 20,34'e düştü. 17 Aralık 2021 haftasından bu yana en düşük seviyele geriledi.

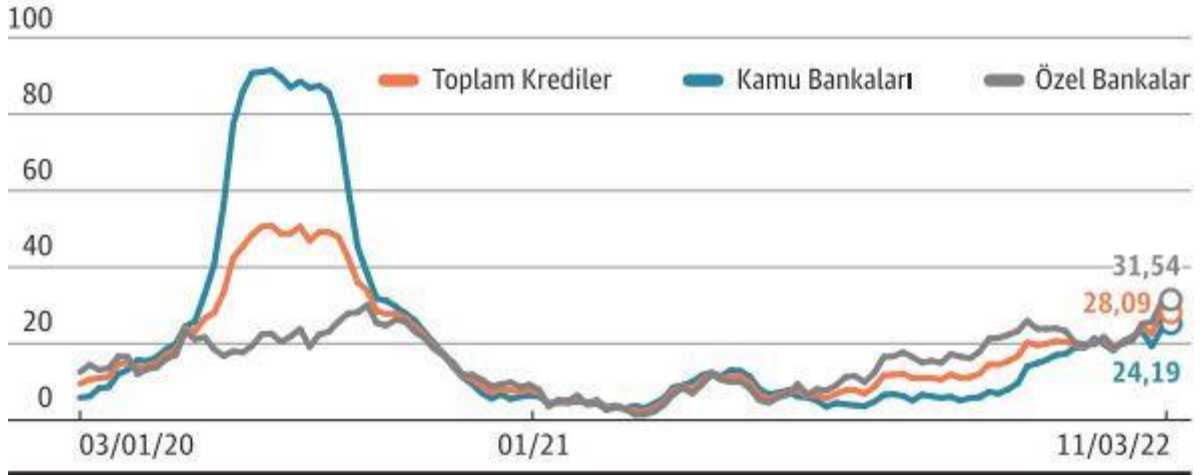
Kredi hacmi 19 haftadır kesintisiz yükseliyor

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) haftalık verilerine göre bankalarda ticari kredi hacmi 11 Mart itibariyle toplam 4 trilyon 346 milyar 727 milyon liraya yükselirken bu miktarın 2 trilyon 72 milyar 498 milyon lirası TL cinsi ticari kredi hacminden oluştu. TL cinsi ticari kredi hacmi kesintisiz yükselişini 28 Ekim 2021 haftasından bu yana sürdürüyor. Ticari kredi hacminin yüzde 45'i üç kamu mevduat bankasında olsa da yabancı mevduat bankaları ve yerli özel bankalar son dönemde çok daha hızlı büyüme gösteriyor. BDDK verilerine göre ticari kredi hacmi kamu mevduat bankalarında yılbaşından 11 Mart haftasına kadar yüzde 8,2 artarken, yabancı sahipli mevduat bankalarında yüzde 15,2, yerli özel mevduat bankalarında ise yüzde 12,5 artış gösterdi.

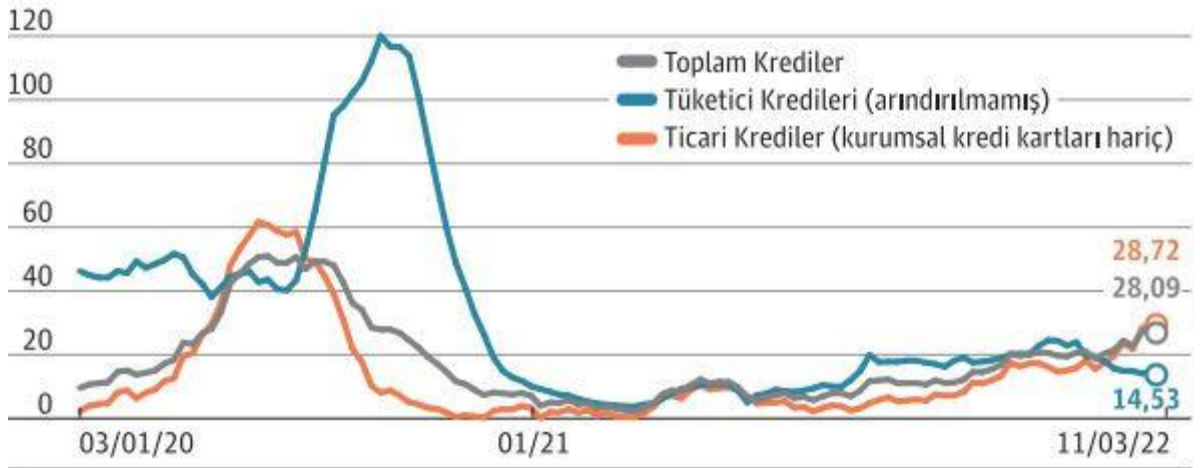
Özel bankalar daha hızlı büyüme sağladı

(13 haftalık yıllıklandırılmış büyüme,kur etkisinden arındırılmış, %)

Ticari kredi büyümesi tüketiciden hızlı

(13 haftalık yıllıklandırılmış büyüme,kur etkisinden arındırılmış, %)

Kaynak TDM

Tüketici kredilerinde yeniden artış

Merkez Bankası verilerinin 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış görünümüne göre tüketici kredilerinde büyüme 11 Mart itibariyle yüzde 14,53 seviyesinde. Tüketici kredilerindeki artış 2020 yazında yüzde 120'lere dayanmıştı. 2021'in ilk yarısında tek hanelere kadar düşen büyüme Temmuz 2021 ile beraber yeniden çift hanelere yükseldi. Tüketici kredilerinde geçen yılın soy ayında ise yüzde 20'i aşan artışlar yaşandı. 4 Mart haftasında kadar sürekli artış hızı düşen tüketici kredilerinde 11 Mart itibariyle yeniden ivmelenme gözleniyor. BDDK verilerine göre 11 Mart itibariyle 1 trilyon 11 milyar 868 milyon liraya yükseldi. Bu kredilerin 471 milyar lirasını ise ihtiyaç kredileri oluşturdu. Tüketicilerin bireysel kredi kartlarında da 220.9 milyar liralık hacme ulaşıldı. Merkez Bankası verilerine göre 11 Mart itibariyle tüketici kredilerinde sadece konut kredisi türünde faizler 4 Mart haftasında göre geriledi. Verilere göre TL bazlı konut kredi faizi 7 baz puan azalışla yüzde 17,7'ye

inerken taşıt kredi faizleri 9 baz puan artışla yüzde 25,17'ye, ihtiyaç kredi faizleri de 9 baz puan artışla yüzde 28,99'a yükseldi.

Mevduatta yıllık büyüme yüzde 71,5

Merkez Bankası verilerine göre TL mevduatlarda büyüme ise son haftalarda oldukça hızlı bir seyir izliyor. 11 Mart haftasında geçen yılın aynı dönemine göre toplam mevduatta yıllık büyüme yüzde 71,48 seviyesinde oldu. Zaten toplam mevduatlarda Kasım 2021'den bu yana hızlı bir büyüme gözleniyor. Bunda en büyük etken kurlardaki yüksek oynaklık ve TL'deki değer kaybı olurken kur korumalı TL mevduat ürününün de katkısı var. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre bankacılık sisteminde toplam mevduat 11 Mart haftası itibariyle 6 trilyona dayandı. TL mevduat 2.5 trilyon lira olurken yabancı para mevduatının TL karşılığı 3.5 trilyon lira oldu. Bu mevduatlarda kur korumalı TL mevduat ise 561 milyar 869 milyon liralık hacme ulaştı. KKM hesaplarının büyüklüğü toplam TL mevduatlardaki oranı yüzde 22,5'e ulaştı. Merkez Bankası verilerine göre TL mevduat faizleri de 11 Mart haftasında geriledi. Verilere göre bankaların TL mevduat için uyguladıkları faiz oranı bir önceki haftaya göre 19 baz puan azalışla yüzde 15,65'e indi.

Fabrikaların tükettiği doğalgaza yüzde 30'lara varan zam gelecek!

Uluslararası piyasalarda son dönemde gözlenen fiyat artışlarına paralel olarak, nisan ayı başında doğalgaza yeni zam bekleniyor. DÜNYA'nın edindiği bilgilere göre, aylık güncellemeler kapsamında sanayinin kullandığı doğalgazdaki fiyat artışı yüzde 30'u bulabilecek.

Uluslararası fiyat artışı kaynaklı olarak doğalgaz satışına büyük oranda zam yapılabileceği belirtildi. BOTAŞ çıkış fiyatlarına zam için genellikle ay başlarında açıkladığı tarifeleri kullanıyor. DÜNYA'nın edindiği bilgilere göre zam özellikle sanayi kullanımında yüzde 30'ları bulabilecek.

Türkiye'de uzun süredir doğalgaz fiyatlarındaki artışın tüketiciye bire bir yansımaması için BOTAŞ satış fiyatlarına uluslararası fiyatları birebir yansıtmıyor. BOTAŞ'ın zararı ise sermaye artışlarıyla karşılanıyor. Bu kez son dönemde yaşanan fiyat artışlarının kalıcı olması nedeniyle artışın bir kısmının yansıtılacağı kaydediliyor. Uluslararası enerji fiyatlarındaki artışa bağlı olarak son dönemde her ay doğalgaz satış fiyatlarında artışlar yapılıyor.

Bu artışlar kimi zaman elektrik üretiminde ya da sanayide, bazen de konut tüketicilerinin kullandığı gazlarda yapılıyor. BOTAŞ verilerine göre mart ayı itibariyle küresel olarak doğalgaz satış fiyatları 2022'de bir miktar gerilemekle birlikte yüzde 349,72 oranında artarak 10000 metreküpte 945,95 dolar oldu. Yine BOTAŞ TL cinsinden konutlarda kullanılan gaz dikkate alındığında Türkiye halen Avrupa ülkelerine göre ucuz konumda bulunuyor. BOTAŞ, 2021 sonbaharına kadar görev zararı yazmazken, 2021 sonundan itibaren 50 milyar TL görev zararıyla yılı kapatmıştı.

Bakan Vedat Bilgin'den asgari ücrete ikinci zam açıklaması

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, asgari ücret ve 3600 ek gösterge ile ilgili önemli açıklamalarda bulundu. Bilgin, asgari ücrete yıl ortasında zam gelebileceğine ilişkin konuşmalarla ilgili, "Olağanüstü şartlar olursa bu şartlara bakarak değerlendirilir" dedi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, asgari ücrete yıl ortasında zam gelebileceğine ilişkin yapılan konuşmalara yanıt verdi. Bilgin, "Asgari ücret aralıkta belirlenir. tabii olağanüstü şartlar olursa bu şartlara bakarak değerlendirilir" ifadelerini kullanırken, 3600 ek gösterge için ise seçimlerin beklenmeyeceğini belirterek, teknik çalışmaların mayısta bitirilip kamuoyuna sunulacağını aktardı.

Dünya gazetesinden Hakan Güldağ, Maruf Buzcugil ve Hüseyin Gökçe'nin sorularını yanıtlayan Bilgin şunları kaydetti:

3600 ek gösterge ile ilgili hangi aşamadayız? Seçim mi beklenecek?

"Seçim beklenmeyecek, Sayın Cumhurbaşkanımız bu sene içinde çıkacağız diye açıkladı. Çalışmalarımızı ona göre yürüttük, Mayıs'ta 3600 ile ilgili teknik çalışmaları bitirmiş olacağız. Kamuoyuna takdim edeceğiz. Kanun değişikliği gerekiyor, Mayıs'ta bütün çalışmamızı bitiririz, Meclis'e sunulacak hale getiririz, Meclis nasıl uygun görürse gerekli kararlar verilir"

Kapsam ile ilgili bir değişiklik olacak mı?

"Sayın Cumhurbaşkanımız belli gruplar açıklamıştı. Ancak bazı özellikler ve statüler de var. Örneğin, polisler var içinde ama il emniyet müdürü ile aynı gösterge olmuyor. Hemşire ile il sağlık müdürü aynı olmaz. Bunların hepsini ele alıyoruz. Kamudaki bürokratik hiyerarşiyi tahrip etmeyen bir 3600 düzenlemesi yapacağız, ikincisi maliyet. Bu düzenleme, kamuya ilave bir yük getirecek ama bunun Türkiye'nin bütçe dengelerini, ekonomik sorunlarını ağırlaştığı dönemde getireceği yükü dikkate alacağız. Önümüzde 3 farklı senaryo var kapsam ve maliyete göre. Bütün kamu personelinin, statüleri elimizde, aldıkları ücret, emekli ikramiyelerini bildiğimiz tablomuz var. Bunları Sayın Cumhurbaşkanına sunacağız, Mayıs ayında biter yani iş"

Asgari ücret tekrar gözden geçirilecek mi?

Asgari ücret konusunda öncelikle şunu söylemeliyiz: Bu sene yaptığımız asgari ücret artışı yüzde 50'nin üzerindedir ve asgari ücretin vergi dışı bırakılması çok önemli bir şeydir. Bütün gelirlerde asgari ücretin vergi dışı bırakılması önemli. Sabit ücretle çalışanlar, AGİ kaldırıldı, ücreti düşürecekmiş diyen işletmeler yanlış yaptı. İş kanunu anlaşılan ücretten geriye gidilmesini açıkça yasaklıyor. Asgari ücrete şartlar içerisinde bakmak lazım. Asgari ücretin eğer Meclis gündeme getirip değiştirmezse, Aralık'ta belirlenir, tabii olağanüstü şartlar olursa bu şartlara bakarak değerlendirilir. Ancak yasal durum Aralık ayını gösteriyor. Yeni asgari ücretin yasal belirlenme tarihi Aralık'tır.

Katıldığı televizyon programında asgari ücret açıklamasında bulunan AKP Grup Başkan vekili Cahit Özkan asgari ücrette ikinci zam açıklamasında bulunmuştu. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bunu daha önce de ifade ettiğini belirten Özkan, **"Şu andaki mevzuat gereği yılda bir kez yapılıyor ancak bunu değiştirmek mümkün. Biz parlamentoda her zaman milletimizim menfaati ne gerektiriyorsa bunu her zaman yaparız"** ifadelerini kullandı.

Özkan, **"Bu CHP'nin aklına gelmez, bizim aklımızda var. Biz maliyetlere asgari ücretli vatandaşımızı ezdirmeyeceğiz. Zamanı geldiğinde bir yıl geçmesi beklenmeksizin zam yaparız"** dedi. Özkan, **"Maliyet artışı mı var? O zaman vatandaşımızın gelirinde de artışı sağlayacak tedbir ve kararları alacağız"** diye konuştu.

Husiler Suudi tesislerini vurdu, petrol fiyatları sıçradı

AB'nin Rus petrolüne ambargo uygulayabileceğine ilişkin haberler, Ukrayna'da barış görüşmelerine ilişkin beklentilerin azalması ve Suudi Arabistan'ın milli petrol şirketi Saudi Aramco'ya düzenlenen saldırılar petrolü yeniden tırmanışa geçirdi.

Petrol fiyatları hafta sonu Suudi Arabistan'dan, Avrupa'dan ve Ukrayna'dan gelen haberlerin ardından bu haftanın ilk işlem gününe artışla başladı.

Gelen haberlerin arz endişelerini tetiklemesi nedeniyle Brent petrol vadeli işlemleri bir önceki işlem gününe göre yüzde 3,2 artarak varil başına 111 doların üstüne çıktı. Batı Teksas ham petrolü ise yüzde 3,4 artışla 108 dolara yükseldi.

HUSİLER SUUDİ PETROL ŞİRKETİNİ VURDU

Rusya'nın Ukrayna'yı işgali sonrası doğan arz endişeleri yüzünden yüksek seyreden petrol piyasasına bir darbe de Suudi Arabistan'daki saldırılardan geldi.

Dün Yemenli Husiler Suudi Arabistan'ın Cizan kentinde yer alan Aramco tesislerine ve Zahran elektrik santraline insansız hava aracı (İHA) saldırısı düzenledi. Saldırıda İHA'lardan atılan bombaların hedefi olan tesislerde büyük çaplı hasar meydana geldi.

Husilerin Sözcüsü Yahya Seri ise saldırı ile ilgili yaptığı açıklamada, Aramco tesislerinin de aralarında bulunduğu bazı noktaları balistik füze ve İHA'larla hedef aldıklarını kaydetti. Yerel yetkililerden ise saldırıda ölen yada yaralananlara ilişkin henüz bir açıklama yapılmadı.

BİR DARBE DE AVRUPA'DAN

Öte yandan Avrupa Birliği hükümetleri ile ABD Başkanı Joe Biden arasında planlanan görüşmelere ilişkin haberler de fiyat artışlarında etkili oldu. Görüşmeler batı ülkelerinin Moskova'ya yönelik tepkisini sertleştirmeyi amaçlıyor.

Bu hafta gerçekleşmesi planlanan görüşmelerde AB hükümetlerinin Rusya'ya petrol ambargosu uygulayıp uygulamamayı değerlendirecek. Daha öncesinde ABD ve İngiltere Rus petrolüne yaptırım uygulayacağını açıklamış ancak AB ülkeleri bu konuda herhangi bir adım atmamıştı.

NE OLMUŞTU?

Petrol fiyatları Rusya'nın Ukrayna'yı işgal ettiği tarih olan 24 Şubat'tan itibaren tırmanışa geçmişti.

Bu tarihten sonra kademeli olarak yükselen petrol fiyatları ABD ve İngiltere'nin Rus petrolüne yaptırım açıklamasının ardından Brent petrolü varil başına 140 dolar seviyesine yaklaşmış iki hafta önce ise sert inerek 100 dolar seviyesine düşmüştü. Ancak fiyatlar geçtiğimiz hafta barış görüşmelerine ilişkin beklentilerin azalması nedeniyle tekrar artmıştı.

AKARYAKIT FİYATLARINI DOĞRUDAN ETKİLİYOR

Petrol piyasası bu gelişmeleri izlerken fiyatlardaki artışlar akaryakıt fiyatlarına da yansıyor. Akaryakıt fiyatlarındaki artış da enflasyonla boğuşan küresel piyasaları zor durumda bırakıyor. Akaryakıtın yükselmesi sonucu halihazırda zor durumda olan lojistik sektöründe maliyetlerin artması fiyatları da yukarı yönlü baskılıyor.

Petrol piyasasındaki yükselişin yurt içinde de pompa fiyatlarına yansması bekleniyor. Petrol fiyatları, Türkiye'de akaryakıt fiyatlarının doğrudan belirlenmesinde önemli bir etken. Tamamlanmış petrol ürünleri ham petrolden rafine edildiği için, ham petrolün fiyatının artması durumunda tüm tamamlanmış ürünlerin fiyatları da artıyor.

Bakan Nebati: Türkiye ekonomisini kurtardık

TÜGİK İş Zirvesi Programı'nda konuşan Bakan Nebati, "Faiz ve kur odağında, sığ bir alanın içerisinde sıkışan Türkiye ekonomisini kurtardık elhamdulillah." dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Antalya'nın Serik ilçesindeki bir otelde gerçekleştirilen Türkiye Genç İş İnsanları Konfederasyonu (TÜGİK) İş Zirvesi 2022 Programı'na katıldı.

Nebati, özel sektör ve kamu temsilcilerinin buluşmasını önemsediklerini, iş adamlarının sorun ve taleplerine çözüm üretmenin kendileri için çok değerli olduğunu söyledi.

Geçen günlerde İngiltere ve Fransa'da ziyaretler ve görüşmelerde bulunduğunu hatırlatan Nebati, tüm ilginin Türkiye'nin üzerinde olduğunu ifade etti.

Nebati, yurt dışı ziyaretlerinin çok verimli geçtiğini belirterek, yurt dışına Türkiye Cumhuriyeti'nin, bayrağın gücüyle, bulundukları coğrafyanın temsilcisi olarak dik ve alnı açık bir şekilde gittiklerini söyledi.

Gittikleri ülkelerde ulusal çıkarların gerektirdiği doğrultuda mesajlar verdiklerini dile getiren Nebati, "Ülkemizin çıkarları doğrultusunda gelebilecek her türlü yatırım için de başta bürokratik engeller olmak üzere her türlü engelin kaldırılmasında ön ayak oluyoruz. Yurt dışına ülkemizi şikayet etmek için değil 'bu ülkede yatırım yapmayın

demek' için değil bu ülkeye yatırım yapmaya gelin, bu ülkede can, mal, ırz ve inanç güvenliği sağlandığı için gelin. Bu ülkede kambiyo rejimine inanarak gelin. Bu ülkeye temel insan haklarına öncelik veren, adaletle vurgu yapan, özgürlüklerden asla taviz vermeyen bir ülke olarak gelin diye gidiyoruz. Bu ülkeye eşit koşullarda ve ulusal çıkarlarımıza hanel getirmeyecek şekilde her türlü özveride bulunacağımızı ve sizlerle birlikte iş birliği yapacağımızı söylemek için gidiyoruz. Bu ülkeye, bu ülkenin topraklarına bu ülkede yaşayan kadını, erkeği her türlü gence, iş dünyasına inanarak gidiyoruz. Gittiğimizde 20 yıllık iktidarın başarılarıyla, altyapısını tamamlamış güçlü bir ülkeyle, 20 yıldır bu ülkeye güçlü bir liderlik yapan Cumhurbaşkanı'mız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliği ile gidiyoruz." dedi.

Bakan Nebati, yurt dışına Antalya Diplomasi Forumu'nun kendilerine getirmiş olduğu öz güvenle gittiklerini vurgulayarak, "Gittiğimizde bu ülkenin taraflar arasındaki her türlü zorlukların giderilmesinde nasıl özgün ve özgül bir şekilde hareket ettiğini gösteren bir ülkenin temsilcisi olarak gidiyoruz. Bu ülke güçlü bir ülke hiç merak etmeyin. Bu ülkeye inanıyorlar ve güveniyorlar. Şeffafız, açık sözlüyüz, inançlıyız, kararlıyız. Sorunlarımızı biliyoruz. Sorunlarımızın üstesinden gelecek her türlü enstrümanı en iyi şekilde ve uygun zamanda kullanabileceğimizi ve adımlarımızı da buna göre atacağımızı bilerek gidiyoruz. Sizler gençlersiniz bu ülkeye güvenin. Bu ülkeye güvendiğiniz için buradasınız. Bu ülkeye güvendiğiniz için toplantılarınız, genel kurullarınız yaparak enerjinizi en iyi yönü sevk edebilecek kaliteyi gösteriyorsunuz." diye konuştu.

Dünyanın 2 yıldır olağanüstü bir dönemden geçtiğine dikkati çeken Nebati, Türkiye'nin COVID-19 salgınının ilk günlerinde aldığı tedbirlerle dünyadan pozitif yönde ayrıldığını ifade etti.

Salgının ilk yılında dünya küçülürken Türkiye'nin Çin'den sonra en büyük büyüme kaydeden ülke olduğunu anımsatan Nebati, şöyle konuştu:

"Çift haneli, tek haneli küçülmeler gelecek mi?' diye soranlara bu ülke iştahlı, genç nüfusa sahip bir ülke. Güven dolu bir ülke. Bulunduğu coğrafi ortam itibarıyla bütün dünyanın, en önemlisi yakın coğrafyanın tüm taleplerini karşılayacak özgün bir yapıya sahip. Bu ülke, yakın coğrafyanın taleplerinin hepsini alır, bir araya getirir öylesine bir üretim merkezi haline gelir ki herkes Türkiye'siz yapamayacağını anlar. 2021 yılında nitekim yüzde 11'lik büyüme sağladık. İhracatımız 225 milyar doları aştı. İlk 2 aydaki 12 aylık birikimle 231 milyar doları aşan bir ihracat seviyesine ulaştık. Nasıl oluyor bu? Çünkü yakın pazarlara tam bir üretim üssü olduğumuzu kanıtlayan bir başarıyla bunu yakaladık. Daha da ileriye gideceğiz. Hedeflerimize ulaşacağız. Çünkü biz zorluklarımızın karşısında gözlerimizi kapatıp, zorlukları halının altına süpürerek geçiştirelim mantığıyla çalışmıyoruz. Zorlukları biliyoruz, gerektiğinde paylaşalım diyoruz ama bunun üstesinden geleceğimizi bilin diyoruz ve güven telkin ediyoruz. İstikrarlı doğru adımlar atıyoruz ve her türlü özveride bulunacaklarla gelin birlikte hissedelim diyerek yürüyoruz. Onun için de yüzde 11 büyüdük. Şimdi 3 ayın

sonundayız öncü göstergelerimiz çok iyi. Satın alma gücü paritesi çok iyi. Elektrik tüketimi gayet iyi. Fabrikalar çalışıyor. İhracatımız artarken iç tüketim de aynı şekilde devam ediyor. Belli bir denge üzerinde gidiyoruz. Büyüme aynı şekilde yolunu sürdürüyor. G20 ülkeleri içinde gelişmiş ülkeler içinde başarı üstüne başarı kaydediyoruz."

Bakan Nebati, turizmde de önemli başarılar elde edildiğini belirterek, "Geçen yıl Akdeniz havzasında İspanya'dan fazla turist alma özelliği kazandı ve 24,5 milyar dolar üzerinde turizm geliri elde etti. Pandemi öncesi duruma doğru hızla gidiyoruz. Karadeniz'deki bu gerginlik inşallah Cumhurbaşkanı'mızın, Dışişleri Bakanı'mızın, kabine üyelerimizin üstün performansı ile Türkiye'yi bir çözüm barış merkezi olma noktasına getirerek belli bir yere doğru götürüyor. Buna rağmen Türkiye 2022 yılını da büyüme ile ihracat hedeflerinin üzerine çıkmayla turizmdeki gelirlerini gerçekleştirme ve ötesine gitme hedefiyle yürüyor ve bunu başaracak. Çok daha iyi haberler gelecek."

Türkiye'nin adeta fırsatlar ülkesi olduğunu söyleyen Nebati, 21. yüzyılın Türkiye'nin yüzyılı olacağını kaydederek, bu yüzyılda gençlerin önderliğinde yürüyeceklerini, geleceğe umutlu ve heyecanlı baktığını ve yanılmayacağını kaydetti.

"Rahat olun. Birilerinin bir şey söylemesi, farklı bir dille, üslupla karamsarlık yayması sizi hiç rahatsız etmesin.' diyen Nebati, temkinli iyimserlikle, hesap ve kitabını bilerek yollarına devam edeceklerini vurguladı.

Cesur, güçlü ve iradeli bir şekilde yürümeye devam edeceklerini anlatan Nebati, "Biz zorlukların üzerine kolaylıkları gerçekleştirmek için adımlar atarak yürüyoruz. Sadece seramik üretmiyoruz teknolojinin her alanında varız. Artık dünya Türkiye'deki bilişim teknolojisini konuşuyor. Yeşil çevre ve iklim zirvelerine öncülük eden bir ülke olarak dünyada bize bakılıyor. Askeri teknolojide ilerlemiş bir ülke olarak bakılıyor. Böyle bir ülkenin getirdiği öz güvenle hareket ediyoruz. Bu yıl 250 milyar dolar ihracat hedefini aşacağız. Zorlukların üstesinden geleceğiz. Petrol fiyatları yükseldi. Dış ticaretimizi, enflasyonu olumsuz etkilediğinin farkındayız. Bunları gizlemiyoruz ama mücadelemizden asla geri adım atmıyoruz. Enflasyonla da mücadele ediyoruz, ihracatımızın geliştirilmesi noktasında da elimizden gelen her türlü gayreti ortaya koyuyoruz. Yabancı yatırımcılar Türkiye'yi güvenilir kazançlı bir ülke olarak görmeye devam ediyor." dedi.

Gençlere her türlü imkanı sunduklarına dikkati çeken Nebati, "Genç istihdamı artırmaya yönelik adımlar atıyoruz. Ulusal Genç İstihdam Strateji Belgesi'ni açıkladık. Hızlı destek programlarını açıklıyoruz. Çalışan üreten gençlik programları, 1 milyon yazılımcı projesi ile gençlerimize yol veriyoruz. Genç girişimcilerimize gelir vergisinden istisna tanıyoruz. Sigorta prim teşvik uygulaması ile 1 yıl boyunca SGK'ye prim ödemeden genç girişimcinin iş yapabilmesini sağlıyoruz." diye konuştu.

Yollarına Türkiye Ekonomik Modeli ile devam ettiklerini belirten Nebati, şöyle devam etti:

"Finansal istikrarın güçlendirilmesi, Türk lirası tasarruflarının özendirilmesi, Türkiye ve dünyaya özgün bir model olarak sunduğumuz Türk lirası mevduat ve katılım hesabı ile kur ataklarına karşı tedirginlikleri gideriyoruz. Lütfen hatırlayın. Yanı başınızda bir savaş olacak, kur öngörülmez. FED bir açıklama yapacak, faizle ilgili kur öngörülmez olurdu. Son aylarda gördüklerimizi kurun artık stabil olduğu ve kabul edilebilir sınırlar içerisinde yoluna devam ettiğini göstermesi açısından Türk Lirası tasarruflarının özendirilmesi gayretiyle adeta birlikte yürüyor.

Ekonominin geneline yayılan bir dizi olumlu etkisini görüyoruz. Milli para birimimize lütfen güvenin. Türkiye Ekonomik Modeli ile bundan sonra risklerin bertaraf edildiği, ilk başlangıçta yaşanmış olan risklerin artık iyileştirildiği, geleceğe güvenle bakan bir Türkiye'de olduğumuzu lütfen unutmayınız. Faiz ve kur odağında sığ bir alanın içerisinde sıkışan Türkiye ekonomisini kurtardık elhamdülillah. Yatırım ve üretim kararlarına bunların ket vurmasını engelledik. Yastık altında hacmi milyarlarca dolar olan, 5 bin tonu aşan, 250-350 milyar dolar arasında olduğu varsayılan altının da ekonomiye kazandırılması noktasında önemli adımlar atıyoruz. Bunu 1 Mart'tan itibaren hızlandırarak devam ediyoruz."

Enflasyona karşı mali tedbirler olarak ne alıyorsunuz diye kendilerine sorular geldiğini belirten Nebati, şunları kaydetti:

"Geçen ay hızlı bir şekilde temel gıda ürünlerinde KDV'yi yüzde 8'den yüzde 1'e düşürdük. Meskenlerde ve ticarethanelerde elektriğin KDV'sini 18'den 8'e düşürdük. Her türlü alanda kademeli geçişleri sağlamaya çalıştık. Yönetiyoruz ve vergisel anlamda da adımlarımızı sıkı bir şekilde atmaya devam ediyoruz. KDV ile ilgili karmaşık ve hesaplanamaz bütün yöntemlerin sadeleştirilmesi, oranların sadeleştirilmesi noktasında da önemli adımlar atıyoruz, üretimden de vazgeçmiyoruz.

KGF'yi ciddi bir şekilde uyguluyoruz. 60 milyar liralık bir alan sağladık ama bir şartımız var. Alacağınız tüm krediler üretime odaklı olacak. Alacağınız parayı dolara, altına, şuraya, buraya istemiyoruz. Üretim yapın, teknolojiye yatırım yapın. İhracatı artıracak adımları destekleyecek yönlere kanalize edin şekilde talimatlarımız net bir şekilde uygulanıyor. Bunun için de sıkı bir şekilde KGF dağılımını takip ediyoruz. Aynen bizim enflasyonla mücadele timleri gibi. Elbette her şirket parasını kazanacak. Kimsenin kazancıyla işimiz yok. Ama bu işler farklı bir şekilde gelir elde edeceğim, fırsatçılık yapacağım diyenlere enflasyonla mücadele timini gönderiyoruz. Aynı zamanda vatandaşların daha ucuz gıda maddelerine ulaşması için de Birlikten Bereket uygulamasını devreye alıyoruz ve bunun üzerinden de önemli bir yol açmış oluyoruz."

Enerji fiyatlarının Rusya-Ukrayna gerilimi sonrasında hızla yükseldiğini hatırlatan Nebati, "Şimdi yeşil enerjiye geçişimizi sağlayacak önemli adımlar atıyoruz. Yeşil üretime yönelik Ar-Ge faaliyetlerini destekliyoruz. Cumhurbaşkanımız 2 müjdeyi açıkladı. Birincisi GES yatırımları için tarımsal üretim yapan tüm çiftçilerimize, birliklerimize, kooperatiflerimize destekleyecek şekilde önemli finansal kaynaklar sağladık. Pazartesi günü bunun ayrıntılarını Şanlıurfa'da açıklayacağız. İkincisi ise tamamı bitmiş barajların, göletlerin sularını kullanır hale getirecek altyapı, kanallar projesini de bitirecek ve 90 milyar liraya yakın büyük bir projenin ayrıntılarını yine Şanlıurfa'da paylaşacağız. 2 yılda barajı tamamlanmış, göleti tamamlanmış sular toprakla kavuşacak. Önemli bir destek ve atılım olacak." diye konuştu.

Ekonominin sadece rakam değil, beklentiler, umut ve geleceği görebilmek olduğunu dile getiren Nebati, sözlerini şöyle tamamladı:

"Ekonomi yaptığınız işe inanmak, ülkenize, toprağınıza, vatanınıza, bayrağınıza inanmak demektir. Çocuklarınıza çok iyi bir gelecek bırakacağım umudunu taşımak demektir. Geçmişin sıkıntılarını sürekli paylaşmak demek değildir. Geleceğin umutlarını, güzelliklerini vücudunuzun her alanında sadece gözlerinizde değil hücrelerinizde hissedecek enerji ile tanımlarsınız. Sabah uyandığınızda 'ben iyi ki bu ülkede doğmuşum demek.', işinizdeyken 'Bugün ürettim, kazandım, geleceğe umutla bakıyorum.' demektir. Bu ülkede iş insanı, genç olmak o kadar tatlı, güzel ki 40-50 yılda dönüşümünü bekleyen ülkelerin yanında 8-10 yılda işin dönüşümünü bekleyen bir iş insanı olmak ne demek ya.

Zorluklar, üstesinden gelecek iradenin nasıl olduğunu göstermek içindir. Zorluklar pes etmek için değildir. Zorluklara karşı pes edeceksek biz niye buradayız. Hayat denilen şey zorluklarla mücadele edebilmektir. Zorlukların karşısında güçlü durabilmektir. Birilerinin olumsuz havalarıyla hareket etmek değil. Onlar aynaya baksınlar, kendilerini yiyip bitirsinler. Biz aynaya baktığımız zaman heyecan, enerji, güç, iman, istikrar, vatan, millet diyerek yolumuza devam ediyoruz. 21. Yüzyıl bizim yüzyılımız. İsrar ve inatla söylüyorum. Çünkü biliyorum ileride çocuklarımız '21. yüzyıl Türkiye'nin yüzyılıdır' dediği zaman inanmayanlar vardı, onlar bile kazandı' diyecekler. Çünkü bu ülkenin kazancı karamsarlığa da yeter, kötümserlere de yeter, inanmayanlara da yeter. O kadar derin ve güçlü bir ülkenin vatandaşlarıyız."

Bakan Nebati: Bu paralar bize gelecek

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, "Fonların özellikle Rusya-Ukrayna gerginliğinden sonra gideceği çok önemli iki kapı var, Türkiye ve Güney Afrika. Bu paralar bize gelecek" dedi. Nebati, Karadeniz gerginliği paralelinde dövizle ilgili bir sıkıntı yaşanmadığını da ifade etti.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, dünya genelindeki yatırımcıların, Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomilere yönelik fonlar ayırdığına işaret ederek, "Bu fonların özellikle Rusya-Ukrayna gerginliğinden sonra gideceği çok önemli iki kapı var, Türkiye ve Güney Afrika. Bu paralar bize gelecek" dedi.

"Karadeniz gerginliği paralelinde dövizle ilgili bir sıkıntı yok"

TRT Kurdi yayınında ekonomi gündemine ilişkin soruları yanıtlayan Bakan Nebati, kur korumalı mevduat hesabının sağladığı yarara ilişkin bir soru üzerine, söz konusu mevduat hesabının ilk günlerde Türk lirası ağırlıklı gittiğini sonrasında ise dövizle birlikte miktarın arttığını ifade etti.

Nebati, şu an kur korumalı mevduat hesabındaki döviz miktarının Türk lirasını aştığını belirterek, şunları kaydetti:

"22 Şubat'taki Rusya-Ukrayna gerginliğinden sonra dahi trend yukarıya doğru devam ediyor. 570 milyar liralara aşan ciddi bir rakam söz konusu. Bunun yüzde 60'ı da döviz ağırlıklı. Kur korumalı mevduat hesabı Türkiye'de Türk lirasına olan güveni tam olarak başarılı şekilde tesis eden bir sistem oldu. Karadeniz gerginliği paralelinde dövizle ilgili bir sıkıntı yok. Dünyadaki oynaklık tabii Türkiye'de de yansıyor. FED

geçen günlerde faiz arttırdı. Normalde bu iki olay bile Türkiye'de dövizî etkilerdi. Şu an bu hassasiyetin olmadığı, Türkiye'nin kendi yolunda gittiğini gösteriyor."

Türkiye'deki yastık altındaki altınların sisteme katılmasıyla ilgili çalışmaların bu ay başladığını dile getiren Nebati, bu konuda hem kuyumcuların hem de bankaların ortak havuzdan faydalanacak şekilde faaliyetlerini devam ettirdiklerini anlattı.

"Güçlü bir ülkenin bakanı olarak her yere giderim"

Yurt dışı temaslarına ilişkin bir soru üzerine Nebati, yurt dışında gittiği her yerden keyifli ayrıldığını söyledi.

Nebati, dünya genelindeki yatırımcıların, Türkiye gibi gelişen ekonomilere yönelik fonlar ayırdığına işaret ederek, şu ifadeleri kullandı:

"Bu fonların özellikle Rusya-Ukrayna gerginliğinden sonra gideceği çok önemli iki kapı var, Türkiye ve Güney Afrika. Bu paralar bize gelecek. Yurt dışına giderken biz Türkiye Cumhuriyeti'nin gücü ve vakarıyla gidiyoruz. Yurt dışında sadece Türkiye'deki makro ekonomik göstergeleri paylaşıyoruz. Maalesef bu ülkede bir takım muhalefet, içinden ve dışından mahfiller, biz Londra'ya giderken 'Bunları dinlemeyin' şeklinde haberler gönderdiler. Ama diğer taraftan da 'Ne işin var orada' diyorlar. Türkiye gibi güçlü bir ülkenin bakanı olarak her yere giderim."

"Küçük firmalar kümeleşerek ABD pazarına girebilir"

ABD ile olan ekonomik ilişkilere yönelik bir soru üzerine Nebati, ABD'nin Türkiye ile ticari ilişkileri geliştirmek istediğini ifade ederek, "Burada Türkiye de ticareti geliştirmek istiyor. Karşılıklı bir irade var. Önümüzdeki ay Dünya Bankası toplantıları münasebetiyle ABD'de olacağız. ABD çok geniş bir pazar. Küçük küçük firmaların bir araya gelerek oluşturduğu kümeleşmelerle ABD pazarına girilebilir. Bunlar oluşturuluyor. Bu konuda Ticaret Bakanlığımız odalarımız hazırlık yapıyor." diye konuştu.

Çavuşoğlu: Rusya-Ukrayna temel konularda anlaşmaya yakın

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Rusya-Ukrayna temaslarında tarafların temel konularda anlaşmaya yakın olduğunu gördüklerini belirterek, "Tabii savaş devam ederken, siviller ölürken anlaşmak öyle kolay bir şey değil. Yine de bir ivme yakalandığını söylemek isterim" dedi.

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, AK Parti Antalya İl Başkanlığı tarafından, Erdem Beyazıt Kültür Merkezi'nde düzenlenen "İl Danışma Meclis Toplantısı"nda yaptığı konuşmada, Rusya ve Ukrayna taraflarını önce Antalya'da bir araya getirdiklerini hatırlattı.

Bu hafta da Rusya ve Ukrayna'da mevkidaşlarıyla tekrar görüştüğünü vurgulayan Çavuşoğlu, şunları kaydetti:

"Tarafların bazı somut konular üzerinde müzakereleri sürüyor. Müzakere ekipleriyle de temas halinde olduğumuz için bu detaylarla ilgili bilgiye sahibiz. Tüm detaylarını açıklamamız söz konusu olmaz. Çünkü biz dürüst bir arabuluculuk ve kolaylaştırıcılık rolü oynuyoruz. Tüm bu temaslarımızda tarafların temel konularda anlaşmaya yakın olduğunu görüyoruz. Tabii savaş devam ederken, siviller ölürken anlaşmak öyle kolay bir şey değil. Yine de bir ivme yakalandığını söylemek isterim. Ukrayna tarafsızlık statüsü karşılığında güvenliğinin garanti edilmesini istiyor. Güvenlik Konseyi daimi üyeleriyle Türkiye ve Almanya'nın da bu anlaşmanın garantörü olmasını istiyor. Bu da bize duyulan güvenin bir başka göstergesi."

21.03.2022

Çavuşoğlu, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın her iki liderle temaslarını sürdürdüğünü aktararak, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy'i bir araya getirme çabalarının devam ettiğini bildirdi.

Bu liderleri Türkiye'de bir araya getirmeyi arzu ettiklerini anlatan Çavuşoğlu, "Tıpkı Belarus müzakereleri başlarken söylediğimiz, teşvik ettiğimiz gibi yeri, nerede olduğu çok önemli değil. Biz isteriz, en iyi şekilde zemin hazırlarız. Önemli olan iki ülke arasındaki müzakerelerin, iki liderin bir araya gelmesini gerektirecek düzeye çıkması." diye konuştu.

İşte her şey bir yıl önce bugünlerde başladı

Alaattin AKTAŞ

21 Mart 2022 Pazartesi

✓Başlangıç bugünler; tam bir yıl önceydi. Merkez Bankası'nda Başkan değişti ve hava döndü!

✓Başkan değiştirildi ama mevcut faize altı ay boyunca dokunulmayınca kur da tırmanmadı, enflasyon da...

✓Altı aylık "sabrın" sonunda eylülde başlayan faiz indirimleriyle nereye geldiğimiz ise ortada...

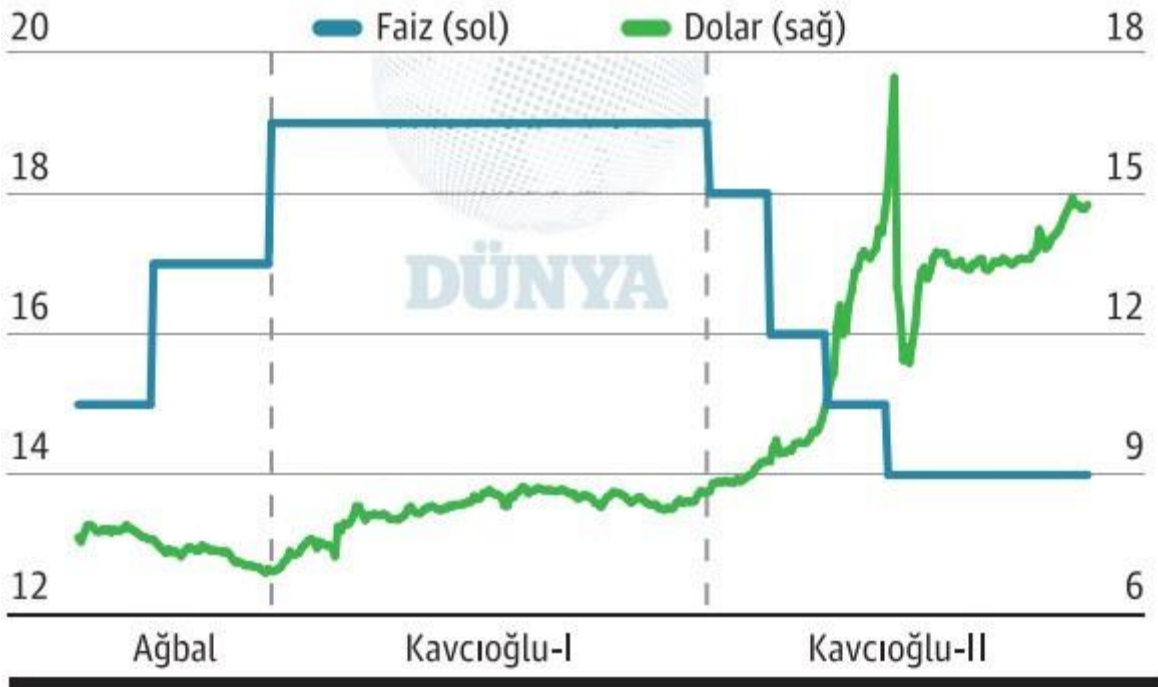
Türkiye'nin iktisat tarihini yazacak olanlar şu son bir buçuk yıla önemli bir yer ayırmalı. Şöyle bir not da bu bir buçuk yılın özeti olur:

“Ekonomide doğru adımlar atılmış ve zor da olsa bir güven sağlanmışken bunu tersine çevirecek şekilde önce Merkez Bankası Başkanı değişikliğine gitmenin ama yeni başkanla eski politikayı uygulayıp bir süre o güven ortamını korumanın, sonrasında ise ‘baklayı ağızdan çıkarırcasına’ temeli yanlış olan politikaya dönerek ekonomiyi kaosa sokmanın ibretlik öyküsü... Kasım 2020’den Mart 2021’e; Mart 2021’den Eylül 2021’e ve sonrasına uzanan süreç...”

Gelin biraz daha geri gidip yaklaşık iki yıl öncesine dönelim...

2020 yılında Merkez Bankası'nın görünürde bir politika faizi vardı ama o faiz uygulanmıyordu. Merkez Bankası piyasayı politika faizinden değil, gecelik olarak fonluyordu, geçerli faiz de görünür faizin çok üstüne çıkmıştı.

Gün gün faiz ve dolar (20 Kasım 2020-21 Mart 2022)

O yıl 7 Kasım. Merkez Bankası Başkanlığı görevine Naci Ağbal getirildi. PPK, 19 Kasım'daki toplantısında politika faizini yüzde 10.25'ten yüzde 15'e çıkardı. Ancak pratikte faiz 4.75 puan artmadı; çünkü zaten uygulanan ortalama faiz yüzde 14.87 düzeyindeydi ve dolayısıyla gerçek artış yalnızca 0.13 puan oldu. O toplantıda fonlamanın artık yalnızca haftalık faiz üstünden yapılacağı da karara bağlandı. Dolambaçlı yollar terk edildi. Biz de 23 Kasım 2020'de bu durumu "**Merkez Bankası'nın olduğu gibi görünmeye karar vermesi**" şeklinde değerlendirdik.

Naci Ağbal ismi piyasaya güven vermişti, Merkez Bankası'nın dolambaçlı fonlamayı terk etmesiyle birlikte bu güven daha da pekişti. Ağbal döneminde faiz daha sonra 24 Aralık 2020'de yüzde 17'ye, 18 Mart 2021'de yüzde 19'a çıkarıldı.

DÖNÜM NOKTASI 20 MART

Politika faizini 18 Mart'ta yüzde 19'a çıkaran Naci Ağbal, iki gün sonra 20 Mart'ta görevden alındı ve yerine Şahap Kavcıoğlu atandı.

Aradan tam bir yıl geçti ve Ağbal görevden niye alındı, hala bilmiyoruz.

Bu değişiklik Ağbal faiz artırımlarına gittiği için ise önceki iki artışta niye sessiz kalındı?

Diyelim faizin yüzde 19'a çıkarılması bardağı taşırdı.

İyi de o zaman yeni Başkan Kavcıoğlu döneminde beş toplantıda faiz yüzde 19'da kaldı ve eylülde düşürüldü.

Yani faizin yüzde 19 olması sorun değilse Ağbal niye görevden alınmıştı?

Hani tam “**doluya koyuyorsun almıyor, boşa koyuyorsun dolmuyor**” durumu...

ÜÇ DÖNEM

Kasım 2020'den Mart 2022'ye kadar geçen 17 aylık dönemi üç bölümde düşünmek mümkün. Yaklaşık dört buçuk aylık Naci Ağbal dönemi, Şahap Kavcıoğlu'nun ilk altı aylık ve ikinci altı aylık dönemi.

20 Kasım 2020'den 21 Mart 2022'ye kadar olan dönemin gün gün Merkez Bankası politika faizi ve dolar kurunu gösteren grafik nereden nereye savrulduğumuzu çok somut bir şekilde ortaya koyuyor.

Doların geçen yıl aralık ayında nasıl 18'in üstüne tırmandığını ibretle izledik. Sonrasında Hazine'ye çok büyük maliyet yükleyecek şekilde uygulamaya konulan kur korumalı mevduat ve buna eşlik eden döviz satışıyla gerileme yaşandı. Ama dolar yine de yukarıyı zorluyor ve 15'e dayanmış durumda.

SAHİ BÜTÜN BUNLAR NİYE OLDU?

Kur durup dururken mi bir yıl içinde 8 liradan 18 liraya tırmandı.

Arabaya binip çalıştırıp gaza basarsanız, gider. Ya da duran arabayı boşa alır ve el frenini de çekmezseniz bu sefer kendi kendine de gider.

Yani siz bir şey yapacaksınız ki araba hareket etsin.

Döviz bu, canlı mı ki kendiliğinden artsın ya da gerilesin. Yapılan bir eylem var ve döviz de buna göre artıyor ya da düşüyor.

Söz konusu artış, hem de müthiş bir artış olduğuna göre buna yol açan faiz indirimi olmasın!

Kendinize şu basit soruyu sorun; başkasına değil, kendinize ve yine kendi kendinize samimi olarak yanıt verin:

“Sahi şu faiz inince ben ne kazandım, yoksa kayba mı uğradım, ülke ne kazandı ve kaybetti?”

FAİZ YUKARI TÜFE AŞAĞI; FAİZ AŞAĞI TÜFE YUKARI!

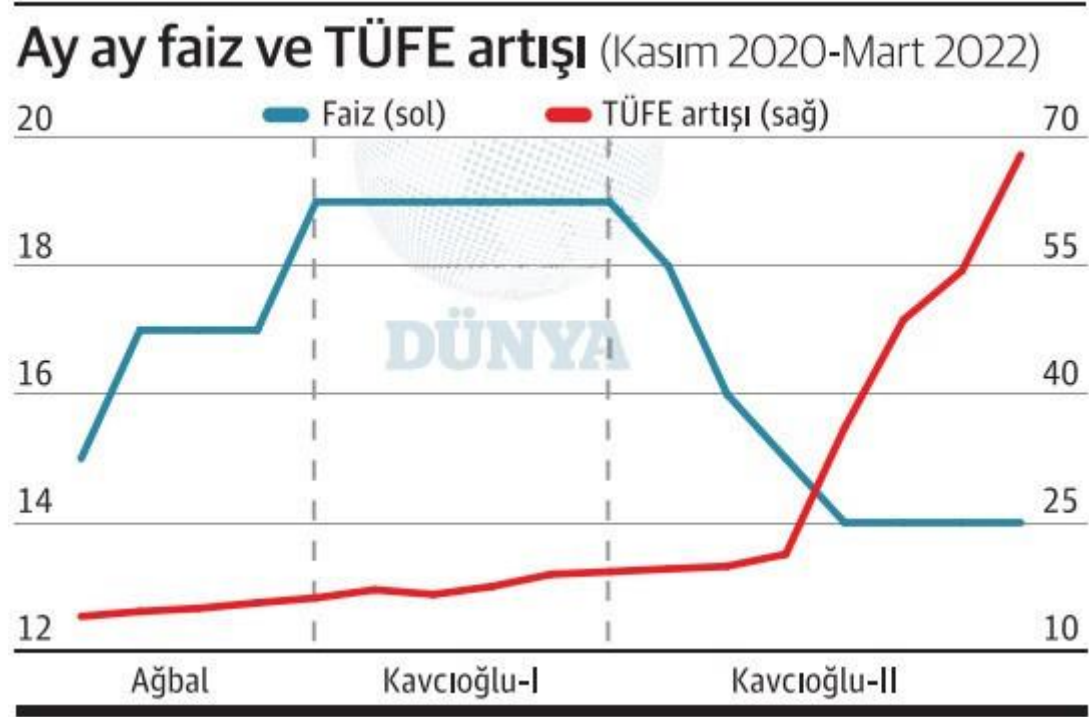
Şu gerçek hiç değişmiyor:

“Faizle TÜFE birbirinden pek hazzetmiyor!” Faiz ne zaman düşürülürse fiyatlar tırmanışa geçiyor.

Faiz artırıldığında ise fiyatlar bu sefer yönünü aşağı çeviriyor.

Bir türlü yan gelemiyorlar, bir türlü beraber yol yürüyemiyorlar.

Bu hiç olmaz değil, bir istikrar sağlanır; o zaman tabii ki hem faiz düşük seyrederek, hem de enflasyon.

Ama faizle olur olmaz oynayınca, faizi baskıyla düşük tutmaya çalışınca, yani ekonomik gidişata çomak sokunca daha beter duruma geliniyor.

Faiz düşürüldüğünde enflasyonun gerilemiyor, hatta tırmanıyor olması da **“Faiz sebep enflasyon sonucu”** tezinin kanıtlanmasını engelliyor.

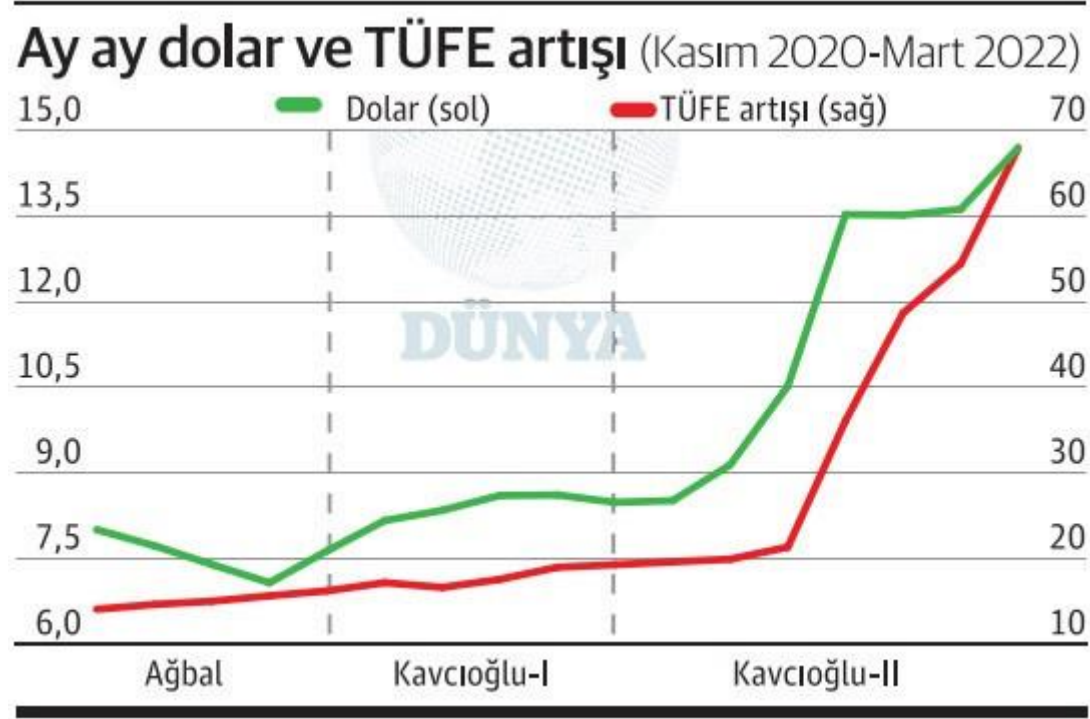
Hele hele son dönem... Geçen yıl kasımdan itibaren faiz ve enflasyon arasında öylesine bir ayrışma başladı ki, uygulanan bu ekonomi politikasıyla enflasyon nerede durur, kimse kestiremez oldu.

“DÖVİZ ARTIŞINDAN NE OLUR” DİYENLER BU GRAFİĞE BAKSIN!

Eskisi kadar kalmadı ama bir ara **“Döviz artışından bize bir şey olmaz”** safsatası pek yaygındı. Sokaktaki çoğu vatandaş bu bağlantıyı kurar ve kur artınca fiyatların da artacağını görürken, bu bağlantıyı kuramayanları daha da etki altına almak isteyen kimi siyasetçiler bu gerçeğin aksini söyleyebildi.

Bunu söylemekle de kalmadılar, kurun artmasına yol açacağı kesin olacak şekilde faizi düşürdüler.

Sonuç ortada... Faiz düştü, kur arttı; kur arttı, fiyatlar da arttı. Hem de ne artış...

İşte bu yüzden diyoruz ya **“Kur artışından fiyatların etkilenmeyeceğini söyleyenler grafiğe baksın”** diye... Gerçi paramızın değer kaybetmesi demek olan kur artışını hala Türkiye üstünde oyun oynayanlara bağlayanlar eksik olmuyorsa da...

Paramızın değer kaybetmesinin en temel nedeni ortada; faizi indirmiş olmamız.

Faizi koşullar oluşmadan indirmenin kur ve enflasyonda tırmanışa yol açtığını da tartışmanın da gereği yok artık. İşte her şey çok net olarak ortada.

Naci Ağbal döneminde ve Şahap Kavcıoğlu’nun faiz indirilmeden önceki döneminde ne kur tırmandı, ne enflasyon.

Şu durumda, son dönemdeki tırmanışı nasıl izah edeceğiz?

Ya da izah edebilecek miyiz?

Yoksa **“Kendim ettim, kendim buldum”** şarkısını **“Ben ettim, başkaları buldu”** şeklinde değiştirip söylemeye devam mı edeceğiz?

Seçim yasasıyla siyasete yön vermek mümkün mü?

Maruf Buzcugil

21 Mart 2022 Pazartesi

Türkiye'nin yakın siyasi tarihine baktığımızda iktidardaki partilerin Meclis'teki çoğunluklarına dayanarak önlerindeki ilk seçim öncesinde seçim yasasında değişikliğe gittiklerini sıklıkla görürüz.

İktidardayken oy kaybettiklerini düşünen iktidarların, seçim yasasında istedikleri değişikliklere gittikleri, en yakın seçimlerde yeniden iktidar gücü toparlayamadıkları da siyasi partiler tarihimizin bir gerçeğı olarak karşımızda duruyor. Seçmen iradesi, sarsılmaz evrensel öngörüsüyle siyaset alanında öne çıkacak partileri ve aktörleri belirliyor.

Bu konuda zaman tüneline yapacağımız yolculuğı, 12 Eylül 1980 darbesinin ardından darbeci generallerin büyük bir iştahla giriştikleri "siyaset yapacak partileri belirleme" hevesinden başlatabiliriz. Kendisi de generallerin siyasete yön verme anlayışının hiç hesaba katılmayan bir ürünü olan, siyaset tarihimizin önemli ismi Turgut Özal bile birkaç kez giriştiğı ince ayarlı seçim yasası değişikliğı hamlelerinden istediğı sonucu alamadı. Generallerin, iki kutuplu, 2,5 partili siyaset anlayışının karşısına 4 ana siyasi eğilimi içinde barındıran ANAP ile çıkarak tek başına iktidar olan Turgut Özal bile Türkiye seçmenin belirleyici iradesini aşamadı. Daha sonra da seçim öncesi yapılan ve öngörülen faydayı sağlamayan ince ayarlı seçim yasası değişiklikleriyle çok karşılaştık.

Bu kez durum farklı mı?

Seçmen iradesiyle tercih edildiğı, eriştiğı iktidarda 20 yılını dolduran Ak Parti de kaçınılmaz olarak iktidardayken oyları eriyen partiler arasına katıldı. 2002 yılından beri iktidarda olan AK Parti meclis çoğunluğunu kaybettiğı 7 Haziran 2015 seçimlerinden (%40,9 oy oranı ve 258 sandalye sayısı) bu yana iktidarını MHP desteğıyle sürdürüyor. Son üç yıldır da "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi"nin cumhurbaşkanının seçimle edildiğı güçle pekiştirdiğı iktidar dönemini yaşıyoruz. Aynı zamanda iktidar partisının genel başkanı da olan cumhurbaşkanının dokunulmaz bir

güçle siyasete abandığı bir sistemle ilk kez bir genel seçim yaşayacağız. Bu nedenle iktidarın TBMM'ye sunduğu yasa değişikliği teklifini daha farklı açılardan da değerlendirmek gerekiyor. Teklifte parti lideri kimliği de olan cumhurbaşkanının siyasi yasaklardan muaf olması yasa hükmüne bağlanıyor. İktidarın canını çok yaktığı anlaşılan CHP'nin İYİ Parti'ye 15 milletvekili verme hamlesi gibi siyasi manevra alanlarının kapatılmasına çalışılıyor. Ayrıca teklifte, seçim ittifaklarındaki siyasi partilerin, seçim bölgesinde gerekli oy oranına ulaşmadan içinde bulunduğu ittifakın oyundan faydalanarak milletvekili çıkarmalarının önüne geçilmesi hedefleniyor. Ak Parti ve MHP siyasi ittifaklarla girilen 2018 yılındaki genel seçimde bu nedenle epey milletvekili kaybettiklerini düşünüyor.

27 Mart'taki 6 muhalefet lideri buluşmasında, iktidarın muhalefete satrançta olduğu gibi "Şah" dediği, seçim yasası değişikliği teklifinin derinlemesine ele alınması bekleniyor.

'Kerim Devlet'ten, 'Sosyal Devlet'e

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Vedat Bilgin'i siyasete girmeden önce akademik kimliğiyle, bir sosyolog gözüyle çalışma hayatı ve sosyal güvenliğe ilişkin görüşleriyle bilirdik. 2000'li yılların başlarında yayımladığı makale ve kitaplarda Avrupa'da sosyal devletin nasıl bir değişim sürecine girdiğini irdemiştir. Bakan Vedat Bilgin ile bakanlığının ilgi alanındaki konular üzerinden samimi bir söyleşi gerçekleştirdik. Bilgin, Üst Yöneticimiz Hakan Güldağ, Ankara Haber Müdürümüz Hüseyin Gökçe ve benim sorularımı içtenlikle yanıtladı. Türkiye topraklarında "sosyal devlet" anlayışının tarihsel temelleri olduğuna işaret eden Bilgin, Osmanlı'daki "Kerim Devlet" anlayışının günümüze "sosyal devlet" kavramıyla taşındığını vurguluyor. Bugün yayımlanan söyleşide izlerini bulacağınız gibi Türkiye'nin en can yakan sorunları olan "yüksek işsizlik", "göç ve salgın tehdidindeki çalışma koşulları" ve "enflasyon karşısında yetersiz kalan ücret artışları" konularının odağındaki Vedat Bilgin'in sorunlara yaklaşımında akademik hassasiyetini korumaya özen gösterdiğini gözlemledik.

TÜRKPATENT Başkanı'nın Cenevre yolculuğu

Yaklaşık 14 yıldır sürdürdüğü Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT) Başkanlığı görevinden alınan Prof. Dr. Habip Asan, Birleşmiş Milletler'in yan kuruluşlarından Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı'nda (WIPO) Geçiş Ülkeleri ve Gelişen Ülkeler (TDC) Bölümü Direktörü oldu. DÜNYA'ya görev değişikliği ile ilgili veren Asan bunun da özünde "görevden af" talebi olduğunu, üstleneceği uluslararası görev ile ilgili bundan bir ay önce Cumhurbaşkanı'nı bilgilendirdiğini söyledi. Asan, Kafkaslar, Orta Asya ve Doğu Avrupa ülkeleri ve Gelişmiş Ülkelerin bağlı olduğu 60 ülkeden sorumlu olacağı bu göreve 300 aday arasından seçildiğini vurguladı. Asan, BM'de en üst görevdeki Türk yönetici unvanına da sahip oldu.

Abdulkadir Selvi

Muhalefette formül arayışları

21 Mart 2022

Yeni seçim teklifi Meclis'e sunulduğu andan itibaren muhalefet partileri hesap üstüne hesap yapıyor, formül üzerine formül üretiyorlar.

Saadet Partisi, Gelecek, DEVA ve Demokrat Parti, Millet İttifakı'na girip böylece barajı aşip Meclis'e girmeyi planlıyorlardı. Onların hesabını altüst eden, ittifaka girseler dahi milletvekili çıkarabilmek için partilerin aldığı oyların sayısının geçerli olduğu sistemin getirilmesi oldu.

1- Cumhurbaşkanlığı seçiminde 50 artı 1'in aranması küçük partilerin oylarının ötesinde bir güce sahip olmalarına neden olmuştu.

2- Yeni sistemle birlikte ittifaka giren küçük partiler yine baraj sorunu yaşamayacak. Ama milletvekili çıkarmaları için yeterli oy almaları gerekir.

CHP VE İYİ PARTİ'NİN ROLÜ

3- Yeni öneri CHP ve İYİ Parti'nin etkinliğini artırdı. Küçük partilerin pazarlık gücünü zayıflattı.

GÖZLER KILIÇDAROĞLU'NDA

Küçük partiler, Meclis'e girebilmek için yeni öneriler geliştiriyorlar. Burada CHP ve İYİ Parti'nin yaklaşımı belirleyici olacak. Özellikle de **Kılıçdaroğlu**'nun tercihi muhalefetin şekillenmesinde etkili olacak. **Kılıçdaroğlu**, cumhurbaşkanı adayı olduğu takdirde küçük partilerin desteğine ihtiyacı var.

ALTERNATİFLİ FORMÜLLER

Ön plana çıkan iki öneri var.

1- Altı parti olarak ortak cumhurbaşkanı adayı belirlemek. Cumhurbaşkanlığı seçiminde birlikte hareket edip milletvekili seçimlerine CHP ve İYİ Parti listelerinden girmek.

2- Cumhurbaşkanlığı seçiminde birlikte hareket edip milletvekili seçiminde ayrı bir ittifak kurmak.

MERKEZ SAĞ İTTİFAK

3- Bu durumda CHP ile İYİ Parti'nin oluşturduğu Millet İttifakı devam edecek. **Temel Karamollaoğlu, Ahmet Davutoğlu, Ali Babacan ve Gültekin Uysal**'ın CHP listelerinden seçimlere girmesinin AK Parti'ye yarama ihtimaline karşılık üzerinde tartışılan bir başka model ise **"Muhafazakâr-Merkez Sağ İttifakı"** olarak adlandırılıyor. Saadet Partisi, DEVA, Gelecek ve Demokrat Parti ayrı bir ittifak kuracak. Dört parti milletvekili seçimlerine bir partinin listesinden girecek.

GENEL BAŞKANLAR FORMÜLÜ

4- Bir başka öneri ise küçük partilerin liderlerinin yani **Karamollaoğlu, Babacan, Davutoğlu ve Uysal**'ın CHP ya da İYİ Parti listelerinden seçimlere girmesi yerine 6 partinin de küçük partilerin güçlü olduğu yerlerde o partilerin listesinden seçimlere girmesi.

Bu modelin aynı zamanda küçük partilerin yüzde 3 oranını aşp Hazine yardımıyla yararlanmasının önünü açacağı iddia ediliyor.

KARARI SANDIK VERECEK

Seçim takvimi işlemeye başlayıp milletvekili listeleri YSK'ya sunulana kadar bu tartışmalar sürecektir gibi gözüküyor. Ama asıl formülü sandıkta millet bulacak.

DEMİRTAŞ'IN HAPİSTE OLMASINDA KILIÇDAROĞLU'NUN ROLÜ VAR MI

BAZI yazıların günü geçse de zamanı geçmiyor.

Kılıçdaroğlu'nun, Diyarbakır'da **Selahattin Demirtaş**'ın, **"Seni başkan yaptırmayacağız"** dediği için hapse atıldığı yönündeki sözlerini kastediyorum.

Böylece **Selahattin Demirtaş** başta olmak üzere HDP'lilerin cezaevine girmesinin yolunu açan dokunulmazlıklarının kaldırılmasındaki rolünü gizlemiş oldu.

1- **Selahattin Demirtaş**, 17 Mart 2015 tarihinde **Erdoğan**'a, **"Seni başkan yaptırmayacağız"** dedi.

DEMİRTAŞ'IN DOKUNULMAZLIĞI NE ZAMAN KALDIRILDI

2- Selahattin Demirtaş'ın dokunulmazlığının kaldırıldığı Anayasa değişikliği 20 Mayıs 2016 tarihinde yapıldı. Dokunulmazlığı kaldırılmasa **Selahattin Demirtaş** cezaevinde olur muydu? Olmazdı. Peki süreç nasıl işledi?

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın, Kobani olayları hakkında yaptığı konuşma üzerine **Kılıçdaroğlu**, tüm dokunulmazlıkların kaldırılması için çağrı yaptı. **“Bütün dokunulmazlıkların kaldırılmasını istiyoruz”** dedi. **Kılıçdaroğlu**'nun meydan okuması üzerine harekete geçildi. Hazırlanan Anayasa değişikliği Meclis'e sunuldu. HDP, dokunulmazlıkların kaldırılmasına karşı çıktı.

KILIÇDAROĞLU 'EVET' DEDİ

Kılıçdaroğlu, **“AKP'nin teklifi Anayasa'ya aykırı ama 'Evet' diyeceğiz”** dedi.

AK Parti'nin 317, MHP'nin 40 milletvekili vardı. İki partinin milletvekili sayısı Anayasa değişikliğine yetmiyordu. CHP'nin ise 134 milletvekili vardı. Anayasa değişikliği CHP'nin desteğiyle, 376 oyla kabul edildi.

TARİH YALAN SÖYLEMEZ

Selahattin Demirtaş, 17 Mart 2015 tarihinde **“Seni başkan yaptırmayacağız”** dedi. O zaman hapse girmedi. Hatta ondan sonra 7 Haziran ve 1 Kasım seçimlerinde milletvekili seçilerek Parlamento'ya girdi.

Demirtaş, CHP'nin desteğiyle dokunulmazlığı kaldırıldığı için 4 Kasım 2016 tarihinde Diyarbakır'da gözaltına alındı. Aynı tarihte HDP Eş Genel Başkanı **Figen Yüksekdağ** başta olmak üzere 9 HDP milletvekili gözaltına alınarak cezaevine konuldu.

Demek ki neymiş?

Kılıçdaroğlu çarpıtmaya çalışsa da tarih yalan söylemezmiş.

ÖZAL'IN İÇİNDE ÖLDÜĞÜ AMBULANS

CUMHURBAŞKANI Erdoğan'ın ambulansla ilgili sözleri üzerine yine yok efendim

Önceden şöyle anlı şanlı ambulanslarımız var diye itiraz ettiler.

Bir tek bizim ambulans uçaklarımız, ambulans helikopterlerimiz vardı demedikleri kaldı. 2010 yılından bu yana uçak ambulansla 1122 yurtdışı, 14 bin 884 yurtiçi olmak üzere 16 bin 6 hasta taşınmış. **Özal** vefat ettiğinde Hacettepe Hastanesi'nin kapısında olan gazetecilerden biriydim. Rahmetli **Aydın Menderes**'le yoldan dönüp hastaneye koşmuştuk.

Çankaya Köşkü'nde kalp krizi geçiren Cumhurbaşkanı **Özal**, hastaneye içinde eski sedyeden başka bir şey bulunmayan bu ambulansla getirilmişti. **Özal**, teknik donanımı yetersiz olan bu ambulansın içinde can vermişti. Çünkü Hacettepe Hastanesi'ne geldiğinde kalbi durmuştu.

İbrahim Kahveci

Muhalefetin büyük sorunu

İktidar neden koltuğu bırakmak istemiyor? Bu uğurda seçim yasalarını da tıpkı ihale yasaları gibi neden sürekli değiştirmek istiyor? Tek bir neden söyleyeyim: PARA

***

TC Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı “KÖİ Proje Göstergeleri” tablosuna bakıyorum. **Hazine garantili projelerin toplam maliyet büyüklüğü 85 milyar dolar.**

Dikkat edin bu 85 milyar dolar sadece maliyet kısmı.

Burada toplam Hazine garantisi büyüklüğünü, yani Hazine garantili müteahhitlere ödenecek tutarı göremiyorsunuz.

Örneğin, Şehir Hastanelerini kapsayan sağıktaki KÖİ maliyet büyüklüğü 11,56 milyar dolar olarak görülüyor. Ama **11,56 milyar dolar maliyetli** Şehir Hastanelerinin 25 yıllık Hazine garantisi yaklaşık 97 milyar dolar.

Evet, rakam bu.

Bu rakamı Türkiye’de ticari sır diye açıklamıyorlar. Ama tahkimi (yargısı) Londra’ya verildiği için oralardan öğreniyoruz bu büyüklüğü. (yatak başı, organ ve hastalık garantileri ile bu hesabı biz de yapabiliyoruz)

***

Bir örnek YSS Köprüsü ve yan bağlantı yolları. Toplam yatırım (maliyet) tutarı 3,3 milyar dolar. Oysa sadece köprünün yıllık Hazine garantisi 800 milyon dolar. İhaleye göre YSS Köprüsü Eylül 2023’de Devlete devredilecekti. Ve bu süre içinde Hazine garantili müteahhide yaklaşık 5,6 milyar dolar ödenmiş olacaktı. Ama ne yaptılar??? Müteahhide 4 yıl daha köprüyü işletme, pardon para toplama izni verdiler. Ek kıyakla beraber müteahhide yaklaşık 9 milyar dolar ödenmiş olacak.

YSS Köprüsünde 3,3 milyar dolar maliyete karşılık Hazine'nin ve Türk halkının ödeyeceği tutar ne oluyor: 9 milyar dolar.

Mesela Osmangazi Köprüsü...Bu köprüyü yapan Japonlar maliyetin 1,2 milyar dolar olduğunu açıkladılar. Ve köprünün geçiş fiyatı ihale aşamasında 35 dolardı. ABD enflasyonu vs ile şimdi Osmangazi Köprü geçiş fiyatı 50 dolara çıktı. Şu anki hesaba göre Osmangazi Köprüsü maliyet 1,2 milyar dolar (kamulaştırma, faiz, bakım vs ile 1,7 milyar dolar) ama Hazine garantisi yaklaşık 15 milyar dolar.

Ama buralarda iki şey yok:

1-Zaman içinde dolar bazında artışlar

2- İhale sonrası müteahhitlere verilen ek kıyak iletme süreleri.

Örnek Çanakkale Köprüsü: 16 yıl 2 ay 12 gün YAPIM+İŞLETME süresi. Fakat şirketin sitesinde bile şimdiden YAPIM süresi yazılmamış ve sanki 16 yıl 2 ay 12 gün İŞLETME (yani para toplama) süresi gibi veriliyor.

***

Gelelim sonuca... KÖİ büyüklüğü gerçekte ne kadar?

85 milyar dolarlık yapım maliyetinin geçen yılki fiyatlarla yükümlülüğü 157 milyar dolar olarak hesaplanıyor. Fakat ben bu hesabın çok muhafazakar ve doğru olmadığını görüyorum.

Ek kıyaklar ve döviz bazında artışlarla bu tutar 200 milyar dolara çok rahat ulaşacaktır.

Bakın sadece Kuzey Marmara Otoyolu'nda; 1-Odayeri-Paşaköy kısmına ek kıyak 3,2 milyar dolar 2-Kurtköy-Akyazı kısmına 4,9 milyar dolar ek işletme kıyakları verildi. Bunlar ihale sonrası yapılan ek kıyaklardı.

CANINIZLA VE AÇLIĞINIZLA ÖDÜYORSUNUZ

Şimdi işin muhalefet kısmına gelelim.

Durum gerçekten zor.

Bir millet düşünün ki, Hazine garantili müteahhitlere ödemelerini sadece ceplerinden yapmıyorlar... Aynı zamanda

-Canları ile de ödüyorlar

-Boğazlarından keserek de ödüyorlar.

Hem de köprüden geçmeden, Şehir Hastanelerine gitmeden bile bu ödemeleri yapıyorlar. Nasıl mı?

Bir örnek Şehir Hastanelerinden verelim.

Sağlık Bakanlığının bütçesi artık doktorlara makul para verecek durumda değil. **Sağlık bütçesi artık Hazine garantili müteahhitlere gidiyor. Doktorlar gidiyor: Kimi özele, kimi de yurtdışına gidiyor.**

Hastalara randevu süreleri 4-5 aya uzadı. Randevu alana kadar kaç kişi vefat ediyor? Randevu alsa da iyi doktor bulamayınca kaç kişi daha vefat ediyor?

Boğaz kısmı da aynı... Yani sofralarımızı da bu müteahhitlere esir ettik. Bu yıl Hazine garantili müteahhitlere dolar 8,0 lira iken bütçeden 44,5 milyar lira ayırdık. Siz kur artışı sonrası bu rakamı en az 65 milyar liraya çıkarın.

Kasadan tek kuruş çıkmıyormuş değil mi???

Tarım destek bütçesi ne kadar: 29 milyar lira. Yani tarıma destek az ama Hazine garantili müteahhitlere destek çığ gibi.

Tarlada maliyet arttı; ürün fiyatları rafta ateş pahası. Toplum açlık-sefalet-yoksulluk içinde ama Hazine Müteahhitleri para üstüne para kesiyor.

Geçmediği köprüden dolayı açlık çeken bir millet böyle oluyor. 1 lira ucuz diye Halk Ekmek önünde kuyrukta böyle bekliyoruz.

Muhalefet bu işin neresinde? Açıklayalım...

Oy dağılımı ve değişimine bakıyoruz. 1-kırsalda ve 2- ileri yaş grubu ile 3- alt eğitim kesiminde iktidarın onayı çok yüksek.

Şehirlerde, kadınlarda, gençlerde ve üst eğitim grubunda ise değişim çok daha sert.

Seçimlerde bu kesimler ülkenin geleceğine karar verecek.

***

Seçmenin önemli bir kısmı çektiği acının nedeninin bile bilemiyor.

Acı çekiyor ve acı çektiren nedeni de alkışlıyor. Bugün emekli maaşı neden 2.500 lira? Bir nedeni de kasada para olmamasından.

Emekliye 2.500 lira maaşı yeterli bulan iktidar, müteahhide bir kalemde 3,2 milyar dolar kıyak çekebiliyor. Peki bu gücü nereden alıyor?

İşte sorun da orası: Aynı emekli yönetimin savurganlığına, müteahhitlere para dağıtılmasına ses çıkarmadığı gibi alkışlıyor.

Şimdi sorumuzu soralım: Siz bu topluma nasıl bir gelecek kurabilirsiniz? Muhalefet bunu nasıl yapabilir?

***

Kendi öz be öz evladının geleceğini, parlak hayatını 3-5 Hazine garantili müteahhide satan bir yönetimi destekleyen babaya ne anlatabilirsiniz?

Hatta daha da ileri gidelim: Geleceğini 3-5 Hazine garantili müteahhide satan bir yönetimi alkışlayan bazı gençleri, kendi gelecekleri için nasıl ikna edebilirsiniz?

Bu ülke 91 seçimlerinde geleceğini sattı: Çiller'in gerçek dışı vaatlerine kanarak hala ucuz maaş ve ucuz emeklilik ile yetinmek zorunda kaldı.

Karanlık yılların geleceğini o günlerde söyleyen Adnan Kahveci ise elim bir kazada göç etti.... Hayat böyleymiş.

Oğuz Demir

Kiracı mısınız, ev sahibi mi?

Neredeyse her yazıda altını çiziyorum. Bu yazıda da çiziceğim.

Ekonomi bir karar bilimidir. Kararların nasıl verildiğine ilişkin çalışır. Ekonomi yönetimi de bu tanım itibarıyla **bir karar yönetimi** ustalığı gerektirir. Kimlerin kararları?

Aslında hepimizin.

Tüketiciler mesela. Neyi, ne kadar tüketecekler, ne kadar harcama yapacaklar, gelirlerinden ne kadarlık bir kısmı tasarruf edecekler? Bütün bunlar aslında biz tüketicilerin sürekli bilinçli ya da bilinçaltında verdiği kararlarla şekilleniyor.

Ya da üreticiler! Hangi maliyetlere katlanacaklar, üretimi ne ölçüde arttıracaklar, yatırım yapacaklar mı? Her gün onlarca, yüzlerce karar veriyorlar!

Devlet de böyle. Ne kadar gelire ihtiyacı olacak, hangi yatırımları yapacak gibi birçok karar da devlet adına seçilmiş hükümetler tarafından veriliyor.

Bütün bu kararların veriliş süreci ise bir sürü değişkenle ilişkili. Ancak o değişkenlerden bazıları var ki bu değişkenlerde denge bozulduğunda **bütün karar mekanizması felce uğruyor**. O değişkenlerin başında da enflasyon geliyor.

Enflasyon, tüketicilerin de üreticilerin de devletin de kararlarını etkiliyor. Karar verme sürecindeki beklentileri değiştiriyor. Öte yandan beklentiler ve enflasyon arasında çift taraflı bir ilişki var. Enflasyon beklentileri, beklentiler de enflasyonu etkiliyor. Ancak maalesef birçok konuda olduğu gibi bizde bu nedensellik ilişkisi de tek yönlü ele alınıyor.

Yani işin **beklentiler neden, enflasyon sonuç** kısmı daha etkinmiş gibi bir yaklaşımları var. Oysa ki geldiğimiz nokta da tam tersi bir durum oluştu.

İşte bu yüzden de tıpkı **faiz-enflasyon ilişkisinde olduğu gibi burada da daha dar bir bakış açısı** ile politika geliştiriyorlar. Başta Hazine ve Maliye Bakanı olmak üzere ekonomi ile ilgili tüm hükümet yetkilileri iyimser beklentiler oluşturmak adına sürekli **“her şey iyiye gidiyor”** mesajı veriyorlar. Elbette beklentileri iyileştirmek önemli. **Ama o beklentileri iyileştirmeye söz söylemek yetmiyor.**

Hükümetin söylediğinin aksine sürekli fiyatlarda artış gören-tüketiciler ve üreticiler bu söylemlerden etkilenmiyor. **Bilakis söylemler gerçekte uyuşmadığında daha da olumsuz bir hava oluşuyor.** Hükümet de KDV indirimleri ve beklenti yönetimi dışında enflasyonu iyileştirecek somut adımlar atmayınca, bu kez ikinci nedensellik ilişkisi daha belirleyici oluyor.

Anlayacağınız **enflasyon arttıkça**, ekonomi yönetiminin söylemine bakılmaksızın **beklentilerdeki olumsuz hava** artarak devam ediyor.

Bakın gündelik hayatımızdan bir örnek vereyim.

Son dönemde en çok konuştuğumuz konulardan biri konut kiralari. Yeni ev tutmak zaten oldukça yüksek kiralar ödemeye razı olmak demek. Mevcut kiracılar da zaten gelirleri enflasyon karşısında eridiği için zorlanıyorlar. Kira artışının üst limitini belirleyen 12 aylık TÜFE ortalaması kadar kirayı arttırmak bile büyük sıkıntı yaratıyor. **Gelecek döneme ilişkin beklentiler de olumsuz olduğundan kiracılar mümkün mertebe kira zamlarını düşük tutmak için ellerinden geleni yapıyor.**

Diğer yandan ev sahipleri de başka bir açmazın içerisinde. Mevcut üst limitten kira artışını kabul ettiklerinde önümüzdeki döneme **ilişkin belirsizlik nedeniyle gelir kaybına uğramış gibi** hissediyorlar. Kiracıdan tahliye istemek de birçok ev sahibi (fırsatçıları hariç tutuyorum) için etik bir karar olmadığından tercih edilmiyor.

Her geçen gün gerilim de artmaya devam ediyor.

Örnekte gördüğünüz gibi enflasyon-beklentiler dengesi bozulduğunda **ev sahibi ve kiracı arasındaki ilişkideki bozulmaya benzer bir şekilde tüm tüketici-üretici ilişkileri de bozuluyor.**

21.03.2022

Böyle bir ortamda Hazine ve Maliye Bakanı'nın **yaşananlar geçici, biz ekonomiyi kurtardık demesi bozulan dengeleri yeniden kurmaya yetmiyor.**

Yani laftan fazlası gerekiyor. Tüm karar birimlerinin iyileşmeyi görmeleri ve bu iyileşmenin kalıcı olacağına inanmaları gerekiyor. Ancak o zaman beklenti yönetimi işe yaramaya başlıyor.

**

Malumunuz bizim her olay için oldukça özlü atasözlerimiz vardır. Bu meselede de atalarımızın söylediği çok güzel bir söz var. **“Lafla peynir gemisi yürümez!”** Ne kadar haklılar değil mi?